

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

1 juli 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp

Interpellatie van mevrouw Patricia Ceysens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp

Interpellatie van mevrouw Ria Van Den Heuvel tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Woensdag 1 juli 1998

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Ria Van Den Heuvel

– *De interpellatie wordt gehouden om 13.44 uur.*

Interpellatie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp

Interpellatie van mevrouw Patricia Ceysens tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp

Interpellatie van mevrouw Ria Van Den Heuvel tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Van Vaerenbergh, van mevrouw Ceysens en van mevrouw Van Den Heuvel tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over het gevolg gegeven aan de met redenen omklede motie van 24 juni 1993 inzake de discriminatie van onafhankelijke diensten in de gezins- en bejaardenhulp.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, u kent allen mijn belangstelling voor de gezins- en bejaardenhulp. In de loop der jaren heb ik over dit onderwerp al verscheidene interpellaties gehouden. Het algemene thema van mijn interpellaties

was telkens de discriminatie van de kleinere diensten.

Aansluitend bij een van die interpellaties heeft het parlement in 1993 een met redenen omklede motie goedgekeurd. De CVP en de SP onthielden zich toen. Beide partijen stonden bij die stemming immers lijnrecht tegenover elkaar. Om geen grote tegenstelling te creëren, onthielden ze zich dan maar.

Mijnheer de minister, ook nu heb ik geprobeerd iemand van de SP bereid te vinden u over deze zaak te interpellieren. Het is immers duidelijk dat bijna 75 percent van de diensten christelijk geïnspireerd zijn. Ze bezitten dus vrijwel een monopolie.

Met die met redenen omklede motie uit 1993 vroegen we de toen bevoegde minister ervoor te zorgen dat er een meerjarenplan zou worden opgesteld, zodat er een positieve inhaaloperatie zou plaatsvinden ten voordele van de kleinere diensten.

Ondertussen zijn een aantal jaren verstreken. Het moment is gekomen om na te gaan of de opeenvolgende ministers gevolg hebben gegeven aan die wens van het parlement. Werd er inderdaad een meerjarenplan opgesteld ? Werden de verhoudingen inderdaad wat evenwichtiger gemaakt ? Is er dus een positieve discriminatie geweest ten voordele van de kleinere diensten ?

Uit de gegevens waarover ik beschik, meen ik te kunnen opmaken dat dit alles niet is gebeurd. Er is geen inhaalbeweging geweest. Integendeel, er is zelfs sprake van een soort Mattheüseffect : de grotere diensten worden steeds groter. In de publicatie die ik hier bij me heb, wordt dit zeer duidelijk grafisch voorgesteld.

Er werd een diepgaande studie gemaakt voor de periode tussen 1993 en 1998. Dat staat ook in deze publicatie schematisch voorgesteld. Het is voor

Van Vaerenbergh

iedereen duidelijk dat er geen inhaalbeweging is geweest. De kloof is er alleen maar groter op geworden. Hier moet dringend iets aan worden gedaan.

– *De heer Bart Vandendriessche treedt als voorzitter op.*

Mijnheer de minister, u weet dat ik altijd sterk de nadruk leg op de belangrijke verantwoordelijkheid die u draagt. Het parlement zorgt dan wel voor de decreetgeving, maar de uitvoering van die decreten is natuurlijk een taak van de regering. Er wordt al enige tijd vaak gebruikgemaakt van kaderdecreten. De regering beschikt dan over veel bewegingsruimte voor de uitvoering van die decreten. Er moet dus een waarborg worden ingebouwd opdat de regelgeving correct en objectief zou worden toegepast. Daarom wil ik vragen wat de huidige situatie is in dit concrete dossier.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zal niet alles herhalen wat de heer Van Vaerenbergh al heeft gezegd. Hij heeft de situatie klaar en duidelijk geschetst. Ik wil enkel nog eens duidelijk aangeven wat het probleem precies is.

In de sector van de gezins- en bejaardenhulp is de vraag nog steeds groter dan het aanbod. Dit houdt uiteraard in dat er wachtlijsten ontstaan. Als gevolg daarvan moeten er bepaalde keuzes worden gemaakt : wie wordt er geholpen en wie niet ? Die onvermijdelijke selectie blijkt in de praktijk een duidelijke weerspiegeling te zijn van de verzuiling in de sector. Dat is de kern van het probleem.

Mijnheer de minister, aangezien alle diensten werken met overheidsgeld, is het onaanvaardbaar dat er een dergelijke selectie zou gebeuren. In 1993 heeft het parlement inderdaad een met redenen omklede motie over deze problematiek goedgekeurd. Mijns inziens is er echter tot nu toe in de praktijk weinig veranderd. Wat bent u van plan daaraan te doen ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, ook de Agalev-fractie heeft over deze problematiek een interpellatieverzoek ingediend. De desbetreffende motie werd vijf jaar geleden

goedgekeurd. Het moment voor een evaluatie is nu toch wel gekomen. De heer Van Vaerenbergh en mevrouw Ceysens hebben de problematiek al duidelijk aangegeven. Ik wil hier wel nog aan toevoegen dat in deze kwestie een aantal principiële beginselen meespelen die door ons en door u moeten worden onderschreven.

We moeten de vrije keuze van de hulpvrager waarborgen. We moeten het pluralistische karakter verzekeren van het dienstenaanbod en van de hulpverlening in de gezins- en bejaardenhulp en de algemene thuiszorg. U zult ook wel het rechtvaardigheidsbeginsel onderschrijven : iedereen moet beschikken over dezelfde hulpverleningsmogelijkheden. Ook het gelijkheidsbeginsel is zeer belangrijk : de overheid moet als behoeder van het algemeen belang alle representatieve maatschappelijke groepen op een gelijke wijze betrekken bij het uitbesteden van overheidstaken. Kortom, we moeten vermijden dat er op een ondemocratische manier aan machts- en belangenconcentratie wordt gedaan.

Dit zijn de algemene uitgangspunten die ik naar voren wil brengen. Ik denk dat iedereen het daar wel mee eens zal zijn. Het verwondert me dan toch wel enigszins dat de motie geen aanleiding heeft gegeven tot het rechtekken een aantal scheefgegroeide situaties.

Mijnheer de minister, op welke manier hebt u geprobeerd die inhaaloperatie gestalte te geven ? Hoe hebt u gewerkt aan een rechtvaardiger spreiding van het werk ? Indien dit niet is gelukt, kunt u dan ook zeggen waarom dat zo is en welke maatregelen u dan zult nemen om ervoor te zorgen dat het in de toekomst wel zal lukken ?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Collega's, in dit debat heeft men het nogal snel over de zogenaamde verzuiling. In de sector waarover het hier gaat, werd toch al heel wat gedaan om de levensbeschouwelijke en filosofisch-ideologische diversiteit te waarborgen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Cultuurpact, dat men vandaag ook ruimer interpreteert. In bepaalde onderdelen van cultuur is er misschien nog wel sprake van een zekere krampachtigheid, maar dit is ongetwijfeld in zeer sterke mate aan het verdwijnen. In bepaalde welzijnsmateries is er echter nog steeds een hevig gevecht om macht en invloed aan de gang.

Ik twijfel zeker niet aan de goede bedoelingen van de sprekers. Ik ben er echter van overtuigd dat er

Martens

anderen zijn, die vooral aandacht hebben voor het eigenbelang. Ik bedoel daarmee dat er inderdaad nog een gevecht om marktaandeel gaande is. Het zou uiteraard onaanvaardbaar zijn als sommige gebruikers zich weggeselecteerd zouden voelen. Precies daarom zal het kwaliteitsdecreet ook worden geoperationaliseerd op gezins- en bejaardenhulp. We zijn daar trouwens al ver mee gevorderd. Dit moet garanderen dat de gebruiker niet het gevoel krijgt dat bepaalde diensten hem op basis van geloofsovertuiging of levensbeschouwing worden onthouden.

Collega's, als men hier inderdaad het belang van de gebruiker voor ogen heeft, zal ik alles doen wat in mijn macht ligt om daaraan mee te werken. Ik ben echter niet van plan om mee te spelen in een soort machtsspelletje om een groter marktaandeel te krijgen. Het belang van de gebruiker moet immers centraal staan. Hij moet krijgen waar hij recht op heeft. Nog beter dan vandaag al het geval is, zal het kwaliteitsdecreet dit moeten garanderen.

Er werd onlangs ook een voorstel van decreet ingediend inzake gebruikersrechten. We hebben dit in de regering besproken en voor advies overgemaakt aan de Gezins- en Welzijnsraad. Ook dit decreet moet ervoor zorgen dat de rechten van de gebruiker worden gegarandeerd.

Het probleem van het marktaandeel wordt inderdaad versterkt door het feit dat er een volumeprobleem is. De vraag is nog steeds veel groter dan het aanbod. Daarbij zijn er vooral op het regionale vlak schrijnende diversiteiten. In sommige streken zijn bepaalde diensten gewoonweg niet aanwezig, bij geen enkele van de zogenaamde zuilen. In dat verband wil ik er trouwens op wijzen dat het feitelijke gedrag van de gebruiker behoorlijk pluralistisch is geworden.

Deze discussie is niet identiek aan de discussie die we hebben gevoerd over de ziekenhuizen, maar ze is er niet vreemd aan. Er is een zekere analogie. De gebruiker wil immers goed worden bediend en kiest voor mensen die hem vertrouwd zijn, voor mensen die vlot beschikbaar zijn en op een gepersonaliseerde manier werken. Een en ander zal zich steeds meer op deze manier profileren, en dat is ook een goede ontwikkeling: men zal kiezen voor de kwaliteit.

Het feit dat een aantal van deze organisaties zegt dat ze ook een levensbeschouwelijke achtergrond hebben, houdt de facto niet noodzakelijk een span-

ning in, hoewel er gevallen bestaan waar die spanning zich wel kan voordoen. Het is niet noodzakelijk dat een gebruiker zich in zijn overtuiging niet gerespecteerd zou voelen. Al profileert bijvoorbeeld een organisatie zich vanuit een christelijke overtuiging, toch kan ze met een grote openheid naar mensen gaan. Ik zou vanuit mijn eigen christelijke overtuiging bijna zeggen dat ze het des te meer zouden moeten doen. Ik ben ervan overtuigd dat dit ook voor anderen zo is. De enen zijn daar niet per definitie beter in de anderen. Er doet zich een verschuiving op het terrein voor, waardoor de kwaliteit steeds meer naar voren komt.

Voor sommige gebruikers betekent kwaliteit dat men respect heeft voor hun overtuiging. Ofwel vraagt die gebruiker dat hij in zijn overtuiging wordt gelaten en dat men niet probeert een andere op te dringen, ofwel vraagt men gesteund te worden in zijn overtuigingen. Men wil dat in de verstrekte zorg deze belangrijke dimensie mee kan worden besproken en niet wordt gebanaliseerd. Ik geef het voorbeeld van een oudere dame die uit een ziekenhuis komt en weet dat haar nog maar enkele maanden resten. Ze stelt echter vast dat de bejaardenhelpster denigrerend omgaat met haar tafegelbed. Dat hoeft natuurlijk niet. Ik kan ook een voorbeeld in de andere richting geven. Men moet proberen dit probleem in dit perspectief te bekijken.

Als ik naga wat er is gebeurd in de jaren waar ikzelf verantwoordelijk voor was, namelijk de jaren 1996, 1997 en 1998, kom ik tot de volgende vaststelling. In 1996 was in de begrotingsopmaak in 183 miljoen frank voorzien voor uitbreiding van de diensten voor gezins- en bejaardenhulp. Ik heb de Vlaamse Vereniging voor Diensten van Gezins- en Bejaardenhulp toen gevraagd een advies op te stellen. Dit is een koepelorganisatie waarin zowel de privé- als de openbare diensten zitten. Deze vereniging heeft toen een consensusvoorstel gedaan. Men kan hier vragen bij stellen, maar men kan me niet kwalijk nemen dat ik me inschrijf in een consensusvoorstel.

Dit voorstel bevat een paar aspecten. Ten eerste was het de bedoeling het aantal aanwervingen in 1994 en 1995 om te zetten in reguliere functies. Dat hebben we gedaan: er werden 75 functies omgezet. Voor 25 functies werd geadviseerd om ze voor te behouden aan achtergestelde regio's. Er zijn er twaalf naar Brussel gegaan, vier naar Zuid-Limburg en negen naar Vlaams-Brabant. Ik had er arbitrair mee om kunnen gaan en West-Vlaanderen goed kunnen bedienen, want dat is goed voor mijn

Martens

achterban. Ik heb dat niet gedaan. In dat opzicht ben ik niet zo een goed minister.

Van de twaalf plaatsen voor Brussel gingen er vier naar Familiehulp, vier naar de Landelijke Beweging en vier naar Solidariteit. Voor Zuid-Limburg gingen er twee naar de Landelijke Beweging en twee naar de Vrije Mutualiteit. Van de negen voor Brabant waren er 3,75 voor Familiehulp, 3,75 voor de Landelijke Beweging, 1 voor Solidariteit en 0,5 voor de Onafhankelijke Dienst en de Vlaamse Dienst. Conform het advies werden er nog honderd functies verdeeld naargelang van de grootte van de dienst.

Ik zie wel in dat er een probleem kan zijn in de perceptie van een aantal interpellanten, maar ik wil benadrukken dat dit een consensusadvies is met een modulatie die uitdrukkelijk rekening houdt met achtergestelde regio's. De 25 functies zijn niet zonder meer lineair proportioneel verdeeld.

In 1997 was er 40 miljoen frank bedoeld voor de CAO met betrekking tot de bijzondere onregelmatige prestaties, namelijk avond- en weekendwerk. U zult zich dat herinneren. Daarnaast werd in 50 miljoen frank voorzien voor de uitbreiding van het contingent aan uren voor Vlaams-Brabant en voor Brussel. Die werden ingevuld per 1 augustus 1997. We hebben toen geen voorstel gekregen van de Vlaamse Vereniging, want men is niet tot een oplossing gekomen, hoewel dat het jaar voordien wel was gelukt. Daarom heb ik de administratie gevraagd om een advies te formuleren. Die stelde voor om de 80.000 uren waarover ik beschikte aan te wenden in Vlaams-Brabant, inclusief Brussel, en die te doen aansluiten op de organisaties die reeds in deze regio werkzaam waren om meteen een rendement te hebben.

We hebben dit advies integraal gevolgd. Dat heeft geleid tot 34.603 uren voor Familiehulp, 1.779 voor Thuishulp, 6.058 uren voor Solidariteit Brussel, 33.186 voor de Landelijke Beweging, 2.261 voor Solidariteit Gent, 1.393 voor de Vlaamse Dienst en OTV, 720 voor Pajottenland centrum. In totaal zijn dat 80.052 uren, wat overeenstemt met \pm 52 fulltime eenheden.

Voor 1998 werden al een aantal bedragen goedgekeurd, namelijk de overname van het FCUD. Er was een tussenkomst tot en met 1997, maar het FCUD heeft dit afgestoten. We hebben in deze middelen voorzien in de begroting. U hebt dat ook

goedgekeurd. Het was een vervangende subsidiëring van 180,5 miljoen frank. Er is ook de 40 miljoen frank waarin reeds was voorzien voor onregelmatige prestaties die we dit jaar structureel op kruissnelheid inbrengen. Er is 50 miljoen frank voor het recurrent maken van de uitbreiding die we vorig jaar hebben goedgekeurd en die ingaat vanaf 1 augustus 1997. Die komt op kruissnelheid en die inspanning wordt aangehouden. Dan is er ook nog 10 miljoen frank overheadkost van de sociale Maribel.

Dit zijn allemaal verplichtingen waar ik niet onderuit kon.

Bij de begrotingscontrole werd nog 84,2 miljoen frank toebedeeld. Aan de ene kant is er 14,2 miljoen frank voor de uitbreiding van het IBF Brussel, het Interdepartementaal Begrotingsfonds, waarvoor we een bijkomende inspanning doen ten aanzien van Brussel. Aan de andere kant is er ook 70 miljoen frank voor compensatie van de toename van het aantal geholpen gezinnen en een betere benutting van het beschikbare urencontingent.

Men probeert het aantal geholpen gezinnen op te drijven. U weet dat de bestaande omkadering wordt bepaald door het aantal gezinnen dat men helpt. Dat betekent één maatschappelijk werker per 150. Door het feit dat men minder uren toekent maar dat aan meer gezinnen doet, krijgt men een invloed op de omkadering. Bovendien stelt men vast dat hier en daar de uren onderbenut waren, en men komt tot een betere benutting en dus eigenlijk tot datgene waar we budgettair in hebben voorzien. We hebben daarvoor moeten corrigeren.

Wat betreft de laatste 70 miljoen frank is nog niet uitgemaakt welk deel daarvan kan gaan naar uitbreiding van het urencontingent. Dat is op dit ogenblik nog in onderzoek bij mijn administratie. Als uitbreiding mogelijk is, dan zal ik die naar Vlaams-Brabant laten gaan, tenzij mijn administratie anders adviseert. Hiermee wil ik aantonen dat het uitgangspunt steeds de regionale invalshoek is geweest. We hebben berekeningen laten maken waaruit is gebleken dat er een absoluut onevenwicht was tussen de ene en de andere regio. We hebben voortdurend geprobeerd dit te corrigeren.

Alle privé-diensten beschikten in 1997 over de mogelijkheid om de hen toegewezen middelen via de sociale Maribel – het gaat over 92 miljoen frank – in te zetten in een bijkomend urencontingent. Ook hier hebben we het advies gevolgd van

Martens

de Vlaamse Vereniging voor Diensten van Gezins- en Bejaardenhulp. Ik wacht nog op het advies voor het verdelen van het urencontingent dat wordt gevormd door deze middelen voor 1998.

Het voorgaande heeft vooral betrekking op de privé-initiatieven. Wat betreft de openbare diensten voor gezins- en bejaardenhulp, stel ik vast dat het beschikbare urencontingent niet is toegenomen. De toename is gebeurd bij de vrije initiatieven.

We stelden vast dat er een onderbenutting was bij bepaalde OCMW's en dat er in andere OCMW's een druk bestond. We hebben in 1996 en in 1997 de uren doorgeschoven van degenen die ze niet benutten naar degenen die ze wel benutten. Het is de bedoeling om dit ook in 1998 te doen. Binnen de enveloppe heeft zich dus een herschikking voorgedaan naargelang van de bestaande behoeften. U merkt dat het aantal gesubsidieerde uren weinig is gestegen. In 1993 waren dat 1.881.344 uren, terwijl het er in 1996 2.040.564 waren. Dit betekent dat de regionale behoeften voor mij altijd het uitgangspunt zijn geweest. De middelen zijn tot nu toe naar Vlaams-Brabant en Brussel georiënteerd.

Het eerste uitgangspunt moet niet zijn om na te gaan hoe we een bepaalde vereniging of initiatief iets extra kunnen geven, maar hoe we ervoor kunnen zorgen dat de spanning tussen vraag en aanbod voor de gebruikers zo klein mogelijk wordt.

Er zit ook een vraag achter naar de onafhankelijke, niet-zuigelgebonden en pluralistische diensten. Die moeten door de overheid kunnen worden gegarandeerd. De overheid heeft als eerste de opdracht om neutraliteit en openheid absoluut te garanderen en te bewaken. Het urencontingent van overheid en de pluralistische en onafhankelijke diensten samen staat voor ruim 20 percent van het hele urencontingent. Ik denk dat er bij u een dossier is verspreid vanwege OTV zelf.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Dit dossier werd opgesteld door alle onafhankelijke diensten samen.

Minister Luc Martens : Maar OTV neemt er wel een bijzonder positie in. In een hoorzitting werd gezegd dat het staat voor 1,1 percent van het totale urencontingent. Het is dus een kleine dienst. Daarnaast zijn er nog een aantal andere zeer kleine diensten die nog een kleiner aandeel hebben in de markt.

Dit betekent niet dat hun werk niet belangrijk is. Ik begrijp dat bij deze diensten ook een vraag leeft naar bijkomende uren. De vraag is welke objectieve grond er bestaat om uren in deze of gene richting te schuiven. Ik heb die grond niet en ik krijg die ook niet in de adviezen.

Men kent perfect uw motie, maar die steunt op een zeer arbitrair gegeven. Men gaat uit van wachtlijsten. Als dat het criterium wordt gaat men desnoods wachtlijsten organiseren om een groter aandeel te kunnen vragen. Hier is geen objectivering. Regionale behoeften kan men objectief vaststellen, maar die is veel moeilijker. Men stelt groot en klein vast, de spanning die ertussen bestaat en de ambitie die er is. Er is echter geen objectivering op grond waarvan men bijvoorbeeld iets kan doen voor OTV.

Bij OTV is er in een tijdspanne van vier jaar – van 1993 tot 1996 – een toename geweest van het urencontingent van ongeveer 393 percent. Ik weet dat die heel klein is, niet veel bij moet krijgen om een sterke stijging te krijgen, maar hoe dan ook heeft de stijging zich disproportioneel doorgezet. In 1993 had OTV 21.886 uren en in 1996 had het 107.891 uren. Dat betekent dat de stijging voor de onafhankelijke diensten niet in het minst naar OTV zijn gegaan. Als we kijken naar de stijging van het gesubsidieerde urencontingent van alle diensten, merken we dat die stijging daar 12,1 percent bedraagt. Meteen is duidelijk dat zich bijvoorbeeld voor OTV een spectaculaire stijging heeft voorgedaan die niet alleen te maken heeft met het toegewezen aantal uren, maar ook met de herschikking van het veld. OTV heeft het voortouw genomen in het herschikken van het veld. Er heeft zich een fusie voorgedaan met een aantal kleinere diensten. Degenen die erbij betrokken zijn, zullen ze wel kennen.

Tot op zekere hoogte moeten we schaalvergroting aanmoedigen. Het kan echter geen doel op zich zijn. De organisatievorm moet een gepersonaliseerde relatie garanderen tussen de hulpverlener en -vrager. Door een grotere schaal staat men echter sterker op het vlak van omkadering, vorming, management, enzovoort.

Ik wijs er ook op dat er een principiële erkennings-overdracht werd goedgekeurd van de dienst Pajottenland centrum Lennik naar OTV. Momenteel loopt er een gerechtelijke procedure tegen OTV omdat bepalingen van de reglementering bij het verstrekken van de prestaties niet in overeenstemming met de spelregels gebeuren. Dat vertraagt momenteel het dossier.

Martens

OTV bestaat volgens mijn weten negen jaar. Een aantal andere organisaties, zoals solidariteit voor het gezin, thuishulp, familiehulp, familie­zorg, enzovoort bestaan al vijftig jaar. Dat bepaalt veel. Een aantal organisaties deden vroeger al vrijwilligerswerk en hebben zich vroeg voor expansie aangemeld. Ze waren ook dikwijls de enigen op het terrein. Een aantal nieuwe diensten zijn ontstaan op het ogenblik dat er veel minder expansie mogelijk was. Ik heb telkens geprobeerd om de adviezen die werden aangereikt door de sector of de administraties te volgen, zonder daarbij ideologische criteria te hanteren, noch om te bevoordelen, noch om te benadelen.

We moeten terugkeren naar het uitgangspunt : hoe ervaart de gebruiker de hulpverlening ? De gebruiker moet een antwoord krijgen op zijn zorgvraag. Als het levensbeschouwelijke belangrijk is voor die persoon, dan moet dat worden gerespecteerd. Is dat niet belangrijk, dan moet die persoon ook kwalitatieve hulp krijgen. Mensen moeten in elk geval krijgen waar ze recht op hebben, en dat moet door een kwaliteitsdecreet worden gegarandeerd.

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik dank de minister voor zijn antwoord, ook al had ik het enigszins verwacht. Mevrouw Ceysens wees er ook al op dat ongeveer 75 percent van de aanbodzijde in een bepaalde ideologische, filosofische of godsdienstige richting gaat. Ik spreek me daarbij niet uit over de waarde van dat aanbod. Er is een grote vraag naar dergelijke hulp en de gebruiker vraagt kwaliteit. Zijn eerste zorg is geholpen te worden.

Ik stel me echter vragen bij het monopolie van de aanbodzijde, de grote vraagzijde en de kanalisatie naar eigen leden. Ik geef een voorbeeld uit de hoorzitting : de KAV geeft bijvoorbeeld voor 87 percent aan eigen mensen.

Minister Luc Martens : U geeft een bepaalde analyse van de feiten. U haalt het voorbeeld van de KAV aan, maar u kunt ook het voorbeeld van de CM aanhalen. Alle mensen die aangesloten zijn bij de CM, vertonen daarom geen bepaald politiek gedrag. Die logica geldt allang niet meer.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : We geven allebei een eigen interpretatie. De waarheid zal wel ergens tussenin liggen. Ik wijs enkel op een discrepantie tussen vraag en aanbod. De mensen die hulp

vragen, kunnen niet altijd worden geholpen omdat er geen plaats is. Dat is toch een probleem.

U legt sterk de nadruk op de regionale spreiding en op de blinde vlekken. Door de cijfers die u geeft, past u echter de regelgeving van de verdeling toe op die blinde vlekken. Daardoor wordt degene die het sterkst staat, nogmaals in zijn sterkte bevestigd. In Vlaams-Brabant ben ik actief in een kleinere organisatie. Als bepaalde initiatieven worden genomen, moeten we ons als kleine dienst reppen om nog beschikbare personen te vinden om tewerkgesteld te worden. Het is veel beter in een groter geheel te werken. U zegt terecht dat regionale blinde vlekken moeten worden opgelost, maar door uw systeem krijgen de grootste organisaties de grootste pakketten, en worden ze dus steeds groter.

Minister Luc Martens : Wat is daarin een objectief criterium ? Er is een waaier van kleine en grote diensten. Het is niet eenvoudig om objectief toewijzingen te doen. Welke basis moeten we nemen om omgekeerd evenredig te werken ? De gebruiker moet het uitgangspunt blijven. Hoe kan men in hoofde van de gebruiker een criterium definiëren dat toelaat de inhaalbeweging hard te maken ?

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Ik wil nog een laatste opmerking maken. U laat zich leiden door de adviezen van de Vereniging van Vlaamse Diensten voor Gezins- en Bejaardenhulp. Die verenigt de diensten volgens hun sterkte. Het advies wordt dus voor 75 percent door de meerderheid gedragen.

Minister Luc Martens : Daar bestond wel een consensus over.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Er was een consensus voor een jaar. Het jaar daarna is men er niet uitgeraakt. U volgt ook de adviezen van uw administratie. Wat weegt nu eigenlijk het zwaarst ? Het feit dat het Vlaams Parlement u – weliswaar met een wisselmeerderheid – een bepaalde opdracht heeft gegeven, of het feit dat anderen die niet verkozen zijn, vinden dat ze suggesties moeten doen ? Wat doet u met de uitvoering van resolutie, die werd goedgekeurd door een wisselmeerderheid ? Ik weet dat daarbij moeilijkheden opduiken, maar het parlement heeft de wens uitgedrukt om iets te doen. Dat iets moet niet worden toegespitst op één vereniging, maar op alle verenigingen.

De voorzitter : Mevrouw Ceysens heeft het woord.

Mevrouw Patricia Ceysens : U pleit terecht voor een regionale inhaalbeweging. Het zint me minder dat u bijvoorbeeld in Vlaams-Brabant de bestaande verenigingen geld bijgeeft, maar dat nieuwkomers geen kans maken. Dat vind ik niet gezond. Elke markt heeft nood aan nieuwe initiatieven die prikkels kunnen geven.

U zegt dat als 75 percent moet worden toegewezen aan één bepaalde zuil, die niet noodzakelijk tot die politieke partij behoort. Als dat wel het geval zou zijn, is er politieke verantwoordelijkheid. We moeten ons vragen stellen bij die loskoppeling.

Minister Luc Martens : We lopen het risico terecht te komen in het verzuilingsdebat, en daar willen we net afstand van nemen. Dat is de dubbelzinnigheid. Aan de ene kant wil men de verzuiling doorbreken, maar aan de andere kant pleit men ervoor. Er moet echter een objectief criterium in hoofde van de gebruiker kunnen worden aangegeven. Dat is tot nu toe niet gebeurd.

In het najaar moeten we de discussie voeren over de zorgverzekering. In die discussie zal men zich onvermijdelijk de vraag moeten stellen of men zich alleen op het bestaande veld van diensten moet toespitsen, of als er nog ruimte is voor een nieuwe markt. Ik ben ervan overtuigd dat er zich daar een nieuwe markt zal ontwikkelen. Ik hoop echter dat dit niet te snel gebeurt, omdat dat ook gevaren inhoudt. We moeten daarin niet naïef zijn. Willen we tot een Amerikaanse situatie komen, waarbij grote verzekeringsmaatschappijen contracten afsluiten met bepaalde diensten en pakketten definiëren ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, ik wil even inspelen op de discussie over de verzuiling. U weet dat ik geen voorstander ben van verzuiling. Ik volg u dus wel als u zegt dat het zeker niet de bedoeling is een sterk omlijnende pluralistische zuil te onderscheiden.

Ik heb het wel moeilijk met het volgende. In die discussie worden de kleine pluralistische organisaties beschreven als de vijfde zuil. U zegt dat we niet aan verzuiling mogen doen, en dat we die zogenaamde zuil dus niet mogen institutionaliseren. Tegelijk wordt er echter wel gezegd dat we niet raken aan de allergrootste zuil. U stelt dan dat die allergrootste zuil in de praktijk toch wel pluralistisch is.

Ik heb echt wel enige moeite met een dergelijke redenering. In het verzuilingsdebat moet tegelijkertijd die grote zuil worden aangepakt. U doet dat per definitie niet. Zo creëert men een onevenwichtige discussie over de verzuiling.

Ik ben het met u eens dat de beleving van de gebruiker de toets moet zijn, maar toch heb ik ook enkele bedenkingen. Het gaat hier immers om cliënten in een zeer afhankelijke situatie. Op het moment dat ze nood hebben aan bijvoorbeeld gezins- en bejaardenzorg, nemen ze wat er beschikbaar is. Levensbeschouwelijke overwegingen spelen dan een zeer minieme rol.

Ik had het ook moeilijk met uw stelling dat we de onafhankelijke en pluralistische diensten moeten optellen bij de overheidsdiensten die pluralistisch moeten zijn. U stelt dat men op die manier aan 20 percent komt. Mijnheer de minister, sta me toe te zeggen dat ik dit een bijzonder vreemde redenering vind. Dat kan toch geen argument zijn om de onafhankelijke diensten niet op een gelijke wijze te behandelen ?

Minister Luc Martens : Voor de OCMW's hebben we de keuze gemaakt om de openbare en de privé-ziekenhuizen samen te laten werken.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, die keuze hebben we vooralsnog niet definitief gemaakt.

Minister Luc Martens : Inderdaad, maar niets belet ons om die werkwijze ook op andere dossiers toe te passen. Ik denk bijvoorbeeld aan de rusthuizen en de kringloopcentra. Ook in dit dossier moet dat mogelijk zijn. Zo ontstaat er meteen een verruiming van het veld. Ik ben daar zeker geen tegenstander van.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de minister, u kiest terecht voor de regionale invalshoek. Toch kan ik niet anders dan vaststellen dat aan de motie uit 1993 geen uitvoering werd gegeven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 14.29 uur.*